

HUDDENS TÅRAR, KÖTTETS GRYNING

Den 25 november 1970 steg Yukio Mishima upp före gryningen, duschade och rakade sig extra omsorgsfullt innan han tog på sig Sköldsällskapets uniform. När hans hustru Yoko tagit med barnen till skolan och han var ensam i den stora villan, ringde han några samtal, främst till journalister som han ville skulle bevitna den stora tilldragelsen senare på eftermiddagen, men utan att gå in på några detaljer.

På bordet i hallen låg ett kuvert med manuset till *Den ruttnande ängeln*, den avslutande delen av romankvartetten *Fruktbarhetens hav*, adresserat till hans förläggare.

Strax efter tio på förmiddagen hämtades Mishima i bil av fyra unga medlemmar i Tarenokai, Sköldsällskapet, en paramilitär sekt han grundat för att återupprätta det japanska kejsardömetets krigarära, och de begav sig till Försvarsdepartementet i centrala Tokyo.

Allt som sker från denna punkt är utan återvändo och förberett i Mishimas alla romaner, noveller, essäer och pjäser; från gisslandramat och det blodiga tummulet och framträdandet på balkongen där Mishima inför folkmassan läste upp ett manifest som avslutades med orden "Låt oss återeskänka Nippon dess ära och låt oss dö! ... Vi ska visa er ett högre värd än respekt för livet. Inte frihet, inte demokrati: Nippon, historiens och traditionens rike!", till det rituella självmordet, *seppuku*, där Mishima först stöter en dolk i magen och hans närmaste man hugger av hans huvud som rullar över golvet i den bakbundne general Mashitas ämbetsrum.

Med Noboru, den trettonårige berättaren i *Sjömannen som föll i onåd hos havet*, delade Mishima inte bara överrygelsen att "döden slog rot i redan i födelseögonblicket och att människans enda utväg var att vatna och vårda den", utan också att "fortplantning var en fiktion och att alltså även samhället var en fiktion".

När jag nu efter ett kvarts sekel läser om de stora romannerna – Mishima skrev ju också en hel del *pulp fiction* – och essäerna, främst *Sol och stål* och *Hagakure* – blir det tydligt att det Mishima sökte och bara kunde finna i döden för egen hand är tysnadens seger över orden, handlingens seger över reflektionen och viljans över ödet, som för Mishima var den yttersta illusionen.

Hos Mishima är tankens högsta stadium dess utslöckande och de underbara "hudens tårar" han svettas ut i träningslokalen där han de sista femton åren av sitt liv förvandlade sin kropp till ett vapen, är ett reningsbad som ska tvätta bort all degenererad individualitet. I den isklara och skrämmande epilogen till *Sol och stål* skriver han: "... i utmattningens mörker har jag sett de första färgskiftningarna som förebadar vad jag kallat köttets gryning."

Sol och stål är samtidigt självbiografisk essä, augustinsk be-kännelse, poetik och moralfilosofisk stridsskrift.

Här finns också formuleringar som gör mig benägen att betrakta legenden om hur Mishima skrev de sista sidorna av romankvarettens avslutande del, *Den nuttnande ängeln*, dagarna före självmordet som – en legend.

För här återkommer Mishima gång på gång till behovet av en annan, tystare och mer mediativ uttrycksform än romannen, så den självbiografiska biktens direkta talan i egen sak är hans utväg ur fiktionen, precis som den fysiska ansträngningen ur ensamheten – dessa åtio sidor är Mishimas testamente och kroppen får sista ordet.

För att förstå Mishimas upphöjelse av den manliga kroppen till andligt skönhetsideal får man gå tillbaka till mitten av

50-talet, när han påbörjade det förvandlingsarbete som skulle göra hans kropp värdig döden.

Sol och stål delar in Mishimas liv i ett Före och ett Efter. Före: han är ensam, blek, ful, sonderfärdigt av ord och abstraktioner. Efter: han är man bland män, muskulös, solbränd, leende och tyst.

Mishimas stolthet över metamorfosen blir inte mindre rörande av den – nyfästa – hänförelsen över att vara en del av en ordlös, manlig gemenskap; svettdroppe för svettdroppe hade "hudens tårar" drivit ut demonerna, den intellektuelles ensamma extaser.

I hjärtat av den glädjen finns drömmen om döden, det för alla lika som det är människans – mannens – plikt att eftersträva, för fysisk kraftlöshet är inseglet på andlig kraftlöshet, punkt slut. "Köttets gryning" blir då en föraning, en "liten död" – och en belöning.

I den självbiografiska genombrotsromanen *Confessions of a mask* skildrar Mishima sin barndom som en en död-i-livet, vilket ger de vidlyftiga spekulatonerna och resonemangen kring manskroppens skönhet i *Sol och stål* en tragisk dimension: de första tolv åren fostrades han till klen och bräcklig solitär, insängd i ett rum med en sjuklig, men viljestark äldre. Allt därute var farligt, världen var besmittad. Överbeskyddad och ensam blev han sina fantasiers fånge och den ständiga uppmärksamheten på en annans lidande och skröpliga kropp, gjorde den egna kroppen till den mest ofärdbara av abstraktioner.

Förvandlingen genomfördes på alla plan och Mishima, som var homosexuell, gifte sig och bildade familj. Som make och far var han enligt sina biografier, de flesta västerlänningar som Henry Scott Stokes, med samtida japanska mått mätt ovanligt tolerant och inte det minsta auktoritär. Detta alltså samtidigt som han utvecklar sin estetik till utrakonservativ ideologi och inleder en rad förhållanden med unga män – Mishima hade som synes en hel del att hålla ordning på.